

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

HIPOREHABILITACE A VYUŽITÍ JEJICH PRVKŮ V OLOMOUCKÉM KRAJI

Bakalářská práce

Autor: Dominika Strnadové, Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Ješinová, Ph.D.

Olomouc 2017

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení: Dominika Strnadová

Název závěrečné práce: Hiporehabilitace a využití jejích prvků v Olomouckém kraji

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí: Mgr. Lucie Ješinová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2017

Abstrakt: Tématem této bakalářské práce je mapování přístupnosti institutů nabízející, hiporehabilitační služby pro osoby s tělesným a mentálním postižením. Cílem práce je vytvoření formuláře, který se zajímá o přístupnost a klientelu. Na základě vytvořeného formuláře se vytvořila brožura, která bude sloužit jako informační letáček o hiporehabilitačních službách ve speciálně pedagogických centrech v Olomouci a Mohelnici.

Klíčová slova: bezbariérovost, hiporehabilitace, osoby s postižením, koně

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Dominika Strnadová

Title of the bachelorthesis: Hiporehabilitation using their elements in Olomouc region

Department: Department of adapted physical activities

Supervisor: Mgr. Lucie Ješinová

The year of presentation: 2017

Abstract: The topic of this bachelor thesis is the mapping of accessibility of, hiporehabilitation institutes for people with physical and mental disabilities. The aim of the thesis is to create a Questionnaire form that is interested in accessibility and clients. Based on the form created, a brochure was created to serve as an information leaflet on hiporehabilitation services in special pedagogical centers in Olomouc and Mohelnice..

Key words: hiporehabilitation, accessibility, people with disability, horse

I agree the thesis paper to be lent within library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Lucie Ješínové, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržel zásady vědecké etiky. V Olomouci dne 15.6. 2017.

Děkuji Mgr. Lucii Ješinové a Mgr. Jana Sklenaříková, Ph.D. za veškerou pomoc a cenné rady, které mi poskytli při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat příteli Davidovi Pokornému za trpělivost a podporu.

Obsah

1 ÚVOD.....	8
2 PŘEHLED POZNATKŮ.....	9
2.1 Kůň a člověk.....	9
2.2 Pozitivní účinky koní na osoby s postižením.....	9
2.2 Hiporehabilitace	10
2.3 Historie hiporehabilitace	11
2.4 Rozdělení Hiporehabilitace	13
2.4.1 Hipoterapie	13
2.4.2 Aktivity s využitím koní.....	17
2.4.3 Psychoterapie pomocí koní.....	18
2.4.4 Parajezdeckví.....	19
2.5 Výcvik a specifika koně pro hiporehabilitační činnosti.....	20
3 CÍLE PRÁCE.....	23
4 METODIKA	24
4.1 Výběr zkoumaných objektů	24
4.2 Postup práce	25
4.3 Metodika sběru dat a techniky jejich zpracování	25
4.4 Analýza sběru dat.....	26
5 VÝSLEDKY	27
5.1 RYZÁČEK.....	29
5.2 PRO DOTYK.....	32
5.3 HANÁCKÝ DVŮR POLKOVICE.....	35
6 ZÁVĚRY	38
8 SOUHRN.....	39
8 SUMMARY.....	40

REFERENČNÍ SEZNAM	41
10. PŘÍLOHY	43

1 ÚVOD

Začátkem 21. století se lidé začínají čím dál víc vracet k přírodě, hledají zde klid a čerpají energii a zároveň zde vykonávají pohybové aktivity. Jednou z pohybových aktivit, kterou mohou v přírodě vykonávat i osoby s postižením je Hiporehabilitace. Hlavním důvodem, proč jsem si zvolila tohle téma, je můj kladný vztah ke zvířatům obzvláště ke koním a osobní zkušenost s různými druhy hiporehabilitace, kde jsem se přesvědčila o její efektivitě působení na osoby se zdravotním postižením jak tělesným, tak mentálním. Ráda bych svou práci tedy přispěla k šíření povědomí o „léčbě koněm“ a jejím přínosu pro člověka ve všech sférách života.

Práce je zaměřena na mapování institutů nabízející služby hiporehabilitace. Převážně pro klientelu osob s tělesným a mentálním postižením, což v tomto oboru vede k jisté problematice bezbariérovosti. Ta se v České republice teprve rozvíjí, považuji proto za důležité tyto instituty v Olomouckém kraji ověřit, aby byly informace pro klienty aktuální.

Brožura bude sloužit v centrech jako informační letáček pro rodiny s dětmi a klienty, aby si mohli vybrat centrum, které by jim dle jejich požadavků vyhovovalo.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Kůň a člověk

Díky domestikaci koně, se lidská rasa mohla rychleji vyvíjet, kůň sloužil jako důležitý dopravní prostředek, díky jemuž člověku pomáhal překonávat dálky, sloužil při práci na poli, pomáhal člověku získávat potravu. Později byl kůň využit jako dopravní prostředek ve válkách i jako levný zdroj potravy. Po celou tuto dobu byl kůň krocen člověkem proti své vůli. Člověk později poznal, že jde o velmi inteligentní, empatické a vznešené zvíře.

Začátkem 20. století sledoval malý klučina z honácké rodiny v Californii, Monty Roberts svého otce, jak neuctivě a násilím krotí koně. U koní vyrůstal od malička a rozhodl se, že cesta ke koni musí být mnohem snazší, když se jedná o tak chytré zvíře. Pozoroval tedy chování divokých koní v přírodě a jejich komunikaci. Zjistil že, koně, a později zjistil, že i ostatní prchavá zvířata mezi sebou používají různé signály, gesta a řeč těla nazval jej jazyk „Equis“. Jazyk Equis zkoušel na své koně a viděl, že vše funguje, koně jej brali jako přítele a věděli, že jim nehrozí nebezpečí a nebylo tedy zapotřebí při manipulaci s ním násilí. Přišel tak na radikální změnu v komunikaci s koněm a tím tak usnadnil jeho poddání se člověku. Další alternativní metody byly ve světě objeveny Tomem Dorrancem, Patem Parrelim, v České republice se první přirozené komunikaci začal věnovat Milan Kovář a nyní je nejznámější pan Jan Bláha. Člověk používající tyto alternativní metody, může tak plně svému čtyřnohému příteli věřit a může jej mnohem snáz naučit různým návykům na sedlo, jezdce, výcviku při jízdě, práci, při závodech, ale nejčastěji jsou metody výcviku koně využity v hiporehabilitaci.

2.2 Pozitivní účinky koní na osoby s postižením

V dnešní moderní době se koně používají spíše jako domácí mazlíčci, jako rekreační společníci nebo sportovní partáři a při jakémkoliv kontaktu s koňmi člověk vykonává pohybovou aktivitu. Podle Ješiny et al. (2011) je významným faktorem, ovlivňující kvalitu života osob s postižením pohybová aktivita. Projevy různých postižení mohou být důsledkem omezené participace osob s postižením do volnočasových aktivit. Pohybovou aktivitou se částečně eliminuje nebo postupně úplně odbourá špatný zdravotní stav. Práce s koněm, ať už

ze země nebo ze sedla je prostředek pohybové aktivity, což zlepšuje zdravotní stav a kvalitu života osob s postižením, má umožnit zažívat pocit zlepšení sebevědomí stejně jako fyzické cvičení.

Jízda a péče o koně sebou v dnešní době nese hodně benefitů jak pro zdravé jedince, tak pro osoby s postižením, nebo s psychickými a sociálními problémy. Mezi tyto benefity patří mimo pohybovou aktivitu, také sociální a psychická složka kde si člověk vytváří novou identitu jako jezdec, nebo přítel koně, která jim dává pocit, jakou má vlastně člověk moc a pokoru. Jsou schopni manipulovat a ovládat zvíře o hmotnosti 500-600 kg. Když kůň reaguje na určitá gesta a povely je to pro většinu lidí neuvěřitelný zážitek a potvrzení, že se jim podařilo přimět k pohybu tak velké zvíře. Pro některé lidi je to také o tom, že jsou součástí stabilního kultury, zvyšují si sebevědomí a zvyšují úroveň svého sebeovládání a tím tak dospějí k vyšší duševní pohodě, protože při práci s koňmi musí mít člověk hodně trpělivosti a odhodlání (Lundquist Wanneberg, 2014).

Véle (2009), uvádí že metodika hipoterapie je sice velmi účinná, ale není levná a vyžaduje značné úsilí nejen ze strany pacienta ale také ze strany zařízení a celého realizačního týmu, údržba je poměrně nákladná a vyžaduje participaci více spolupracujících sektorů, aby byla plnohodnotná a účinná.

2.2 Hiporehabilitace

Rehabilitace je jako taková, je podle WHO (Světová zdravotnická organizace) obnova nezávislého a plnohodnotného tělesného a duševního života osoby po úrazu, nemoci, nebo zmírnění trvalých následků nemoci nebo úrazu pro život a práci člověka.

Hiporehabilitace je součástí zooterapie, známá také jako animoterapie. Zooterapie je zjednodušeně řečeno léčba zvířetem, ať už velké, jako je např. kůň (hipoterapie) nebo menší jako je pes (canisterapie), či kočka (felinoterapie). Další, méně známé terapie jsou prostřednictvím hmyzu (Insektoterapie), dravců (ornitoterapie), lam (lamaterapie) apod. Smyslem zooterapie je pozitivní vliv zvířete na člověka, kdy zvíře je v roli spoluterapeuta a ovlivňuje klienta jak po stránce fyzické, tak i psychické (Velemínský, 2007).

Slovo Hiporehabilitace pochází z řeckého „hippos“- *kůň*, z latinského „habilis“- *způsobilý* a z předpony „re“- *obnova*. Je to cílená terapie, která je nadřazeným pojmem pro

všechny aktivity a terapie, při kterých se dostává do kontaktu kůň s člověkem se zdravotním postižením se specifickými potřebami. Rehabilitace umožňuje člověku, aby se lépe vyrovnal se svým znevýhodněním, především ve společenské rovině. Cílem je zkvalitnění života osob se specifickými potřebami v maximální možné míře podle individuálních možností člověka. (Jiskrová, 2010).

Příprava pacienta na hiporehabilitaci

1. Teoretické seznámení s koněm, přímý kontakt se zvířetem, znalost prostředí
2. Přípravné cviky, nácvik rovnováhy na simulačním válci, nácvik správného dýchání
3. Nasednutí na koně pomocí rampy, překonání strachu ze zvířete.
4. Prohlídka odborným lékařem zjištění kontraindikací, doporučení na druh hiporehabilitace (Pipeková, Vítková 2000).

2.3 Historie hiporehabilitace

První doložené zmínky o domestikaci koní jsou z jeskynních maleb datovaných kolem 3tis. let před naším letopočtem. Kdy se kůň zapojil do léčebného procesu bude těžké odhadnout, ale víme, že již řecký lékař Hippokrates v 5. st. př.n.l. se zmiňoval o pozitivním vlivu jízdy na koni. Spousta autorů v bakalářských pracích tvrdí, že první hiporehabilitace pochází od jihoamerických indiánů, kteří v bitvách raněné a padlé druhy pokládali cestou domů přes hřbet koně a v klusu tak zprvu nevědomky prováděli jejich resuscitaci. Což je sporné s Lantelme (2010), která se opírá ve svém článku o fakt, že koně se k indiánům do Ameriky dostali okolo roku 1530, což je daleko poté co se léčebným prvkům koně věnovali Řekové.

Ve 2. st. n.l. řecký lékař Galenos, osobní lékař Marca Aurelia, doporučoval jízdu na koni jako léčebný prostředek, což zmiňuje Marcus ve své knize: „Hovory se sebou“. V roce 1870 vznikla první sportovně medicínská učebnice od francouzského lékaře J.C. Tissot „Léčebná a chirurgická gymnastika“ kde vysvětlil, chody koně a jejich účinky na člověka, ale také možné kontraindikace. Osobní lékař Marie Terezie, Maxmilian Stoll doporučoval jízdu na koni u lidí s duševními poruchami, což je první zmínka o pozitivu ježdění pro osoby s mentálním postižením (Velemínský 2007).

Za zmínku určitě stojí i aktivní postoj k jezdeckví 1. československého prezidenta T.G. Masaryka, který ještě v osmdesáti letech jezdil na koni, pronesl tuto větu: „*Proč rád jezdím na koni? – protože je to nejrychlejší tělocvik. To se cvičí najednou celé tělo ruce, nohy, plíce, srdce-jen to zkuste!*“ (Hornáček, 2010, 34)

Začátek moderní hiporehabilitace datuje Lantelme (2010) od roku 1952, kdy se dánská drezúrní jezdka Lis Hartel, ochrnutá od kolen dolů po infekční mozkové obrně, umístila na druhém místě na Olympijských hrách v Helsinkách v Grand Prix drezúře. Jezdkyně světu sdělila, že to byla právě jízda na koni, která jí pomohla být opět pohybově nezávislá. Se svou přítelkyní dánskou fyzioterapeutkou Ullou Harpoth poté založily první hiporehabilitační středisko. Lis Hartel je do dnešní doby aktivní ve svém RDA centru v Holandsku.

V roce 1964 vznikla ve Velké Británii organizace Advisory Council of Riding for the Disabled, která byla roku 1969 začleněna do RDA (Riding for the Disabled Association). K největšímu profesionálnímu a organizovanému rozvoji tohoto oboru dochází v Německu, kde bylo v roce 1970 založeno Kuratorium für Therapeutisches Reiten. Podobný vývoj proběhl v celé Evropě, více organizovaně v Rakousku, Švýcarsku, méně ve Francii, Itálii, Velké Británii a severských zemích. Na americkém kontinentě hiporehabilitace je nejvíce propagovaná v USA a Kanadě. Americká NARHA je jedna z velmi ambiciózních a nejlépe organizovaných společností na světě.

V Paříži se v roce 1972 konal 1. mezinárodní kongres. Následovaly další – 1975 v Basileji, 1979 ve Warwicku, 1982 v Hamburku. V Miláně v roce 1985 byla založena organizace Riding for the Disabled International (RDI), která sdružovala čtrnáct států. Následně v Torontu v roce 1988 byla organizace přejmenována na FRDI-The Federation of Riding for the Disabled International. Od té doby se mezinárodní kongresy konají každé 3 roky a v současnosti (2008) je členem FRDI kolem 130 zástupců z více jak 50 zemí (Lantelme, 2009).

Lantelme (2009) ve svém článku uvádí, že spousta vynálezců, na základě faktů o léčebných účincích koně, se snažili (a stále snaží) vymyslet ideálního mechanického koně, který by mohl nahradit koně živého, tím samozřejmě snížit riziko pádu, snížit náklady a umožnit jízdu na koni v obýváku. Jeden z prvních takových koní byl vyroben již v roce 1890 Švédem G. Zanderem. Ačkoli tyto mašiny zvládnou napodobit pohyby, které zažíváme při jízdě na koni, chybí vztah se živým zvířetem, venkovní aktivita, a to jsou nenahraditelné součásti hiporehabilitace.

Česká hiporehabilitační společnost (ČHS)

Česká hiporehabilitační společnost vznikla v roce 1991 a zaštiťuje v ČR oblast hiporehabilitace. Tato společnost sdružuje fyzioterapeuty, pedagogy, jezdecké instruktory, klienty hiporehabilitace a jejich rodiče. Hlavním cílem ČHS je zajištění odbornosti pracovišť, kde je hiporehabilitace prováděna. Členem se stává každý, kdo zaplatí členský poplatek a absolvuje odborné kvalifikační kurzy, organizované ČHS v akreditovaných střediscích viz internetové stránky: hiporehabilitace-cr.com. Výcvikové kurzy musí absolvovat i koně, úspěšný účastník získává licenci a oprávnění vykonávat danou činnost. V české republice provozují činnost hiporehabilitace i neakreditované stáje, bez licencí ČHS (Velemínský, 2007).

2.4 Rozdělení Hiporehabilitace

Velemínský (2007) a Horňáček (2010) se shodují a rozdělují hiporehabilitaci na hipoterapii, léčebně pedagogické ježdění a parajezdectví. V práci uvádím aktuálně používané výrazy ČHS (Česká hiporehabilitační společnosti) specifické pro Českou Republiku: hipoterapie, psychoterapie pomocí koní, aktivity s využitím koní a parajezdectví (ČHS, 2010). V každé podkapitole uvádím specifické přístupy, kterými se daná aktivita vyznačuje a pro koho je určená.

2.4.1 Hipoterapie

Hipoterapie spadá pod terapii. Skládá se ze slov Hipo, což je z řeckého slova Hippos-kůň a terapie pochází z řeckého Therapein a je vykládáno jako lékařské ošetření nemoci nebo narušené schopnost, uzdravovací sílu nebo kvalitu; chápe se jako zásah do struktury a vztahů tak, aby došlo k odstranění symptomů nemoci. Jinými slovy řečeno terapie se zaměřuje hlavně na odstranění nebo minimalizaci příznaků nemoci i postižení. Tím že budou minimalizovány tyto projevy, může docházet ke zlepšení fyzické i psychické stránky člověka a může zvýšit jeho šance na integraci do společnosti (Muller et al. 2014).

Jedná se fyzioterapeutickou metodu využívající hřbet koně pro nácvik a obnovení pohybu. Protože je koňský hřbet krásně prostorný, může se na něm ležet, sedět, klečat, opírat

o balóny a polštáře, nebo i sedět ve dvou (terapeut s klientem). Hipoterapii mohou absolvovat miminka od 2 měsíců, dospělí v pokročilém věku a zdravotně znevýhodnění klienti, ve většině specializovaných střediskách mít lékařské doporučení. Mezi hlavní kontraindikace patří nepřekonatelný strach z koně, alergie na koňskou srst a prostředí, jakékoli akutní zdravotní stavy a otevřené rány, osteoporóza, neschopnost abdukce v kyčlích v sedě, nezvladatelná agresivita. Nutné je individuální posuzování klienta v rámci vstupního vyšetření fyzioterapeutem (Velemínský, 2007). Velice důležitý je výběr koně pro klienta, v hiporehabilitačních střediscích mají většinou na výběr více druhů koní. Koně pro hipoterapii dělí Jiskrová (2010), z hlediska mechaniky pohybu koně na stimulační a inhibiční (relaxační). Dále koně rozlišujeme dle délky a šířky hřbetu a určitého temperamentu. Při samotné terapii vodič koně vede v kroku. Klient je na koni polohován terapeutem, nikoli vlastní aktivitou a pomocí asistentů je na koni přidržován.

Pomůcky v hipoterapii

Z praktického a bezpečnostního hlediska je nutné mít ohrazenou jízdárnu, není vhodné, aby s klientem jezdil v neohrazeném prostoru, protože by se mohl kůň vylekat. Pro případ špatného počasí je vhodné mít jízdárnu v hale. Pro bezbariérové přístupy je vhodné mít nájezdovou rampu (obr. 1) pro nasedání a sesedání nebo hydraulický zvedák (obr. 2), což většina center nemá, ale řeší jej přes dotace, parkoviště pro auta klientů, jezdecké přílby. Důležitý je také oděv klienta, měl by být pohodlný pružný, aby klienta neomezoval v polohování na koni (Podrábská.1996).

Hipoterapie se provádí na koni bez sedla, je mnohem účinnější. K udržení klienta na koni jsou zapotřebí madla (obr.3.). Madla jsou speciální držadla upevněná na trupu koně za kohoutkem. Může být použita i deka pro lepší polohování klienta na koni (Hollý, 2005).

Obrázek 1. (nájezdová rampa)

Obrázek 2. (hydraulický zvedák)

Obrázek 3. madla

(www.mamekone.cz)

Realizační tým:

1. Klient HT – pacient, klient, dítě a dospělý zařazení do HT na základě indikace lékaře a udělení písemného souhlasu o poskytování HT.
2. Vodič koně – proškolená plnoletá osoba, která vede koně během hiporehabilitační jednotky. Může jím být i cvičitel.
3. Asistent – proškolená osoba, která pomáhá terapeutovi, instruktorovi nebo cvičiteli s naplněním cíle terapeutické nebo jezdecké lekce.
4. Terapeut – osoba, která prošla speciálním výcvikem v jedné nebo více odvětvích zdravotnictví a má osobnostní předpoklad vykonávat tuto náročnou práci. Má terapeut vzdělání v oboru fyzioterapeut nebo ergoterapeut a absolvoval Specializační kurz „Příprava pro speciální činnost rehabilitačních pracovníků v metodice hiporehabilitace“ nebo „Hiporehabilitace“ pod Národním centrem ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů Brno nebo odborný kurz „Hipoterapie“ pod ČHS.
5. Kůň- musí být speciálně vycvičený pro hipoterapii a splnit specializační zkoušky (ČHS,2010).

Pro koho je hipoterapie vhodná

Klient hipoterapie, může být jedinec postižený fyzickým nebo psychickým problémem, který je díky jízdě na koni léčen a pozitivně ovlivňován. U psychicky nemocných lidí má kůň a jízda na něm regulativní vliv na emotivní změny, hipoterapií se odbourává nedůvěra, úzkost, strach, kůň adekvátně reaguje na projevy hyperaktivity a agresivity. Pravidelnou péčí o koně se rozvíjí u klientů pocit zodpovědnosti, užitečnosti, vztah k pořádku, vytrvalosti a houževnatosti, proto je jízda na koni vhodná pro všechny jedince se zmíněnými problémy Je proto vhodná pro imobilní jedince. Hipoterapii smí využívat klient pouze na doporučení lékaře.

2.4.2 Aktivity s využitím koní

Jedná se o výchovnou a pedagogickou oblast, kdy hlavním cílem je přiblížení k přírodě, podpora procesu učení, zlepšení vztahu ke zvířatům a naučení se pravidelné péče o ně. AVK jsou zaměřeny na široké spektrum cílových skupin, jsou vhodné pro děti v předškolním a školním věku, dospělé, osoby se zdravotním znevýhodněním, osoby s mentálním postižením, osoby se sluchovým postižením osoby s psychickými a sociálními problémy. Klient nemusí mít potvrzení, doporučení od lékaře.

Terapeutická jednotka probíhá většinu času ve stáji, kde se klienti učí, jak pečovat o koně například postup čištění koně, jak nasadit ohlávku, úklid stáje boxů, požití pomůcek při péči a úklidu, krmení a v poslední řadě jízdu na koni, která není vždy podmínkou. Učí se také jak koně ovládat ze země, prosadit si před koněm autoritu a vodit jej na vodítku přes různé překážky, a vodit jej s jezdcem na zádech. Toto cvičení je velice účinné k získávání sebevědomí. Kůň je vybírán pro daného uživatele dle charakteru. Např. uživateli, který potřebuje posílit sebevědomí, povzbudit je vybrán kůň lehce ovladatelný, svým chováním vstřícný plnit úkoly. Naopak pokud v rámci lekce má instruktor co do činění s člověkem, který omezuje a nerespektuje druhé, vybere uživateli koně, u kterého se nejdříve musí prosadit.

Realizační tým AVK

Dle Jiskrové (2010) by měl jednotku vést pedagog, nebo speciální pedagog, záleží dle klientely dále by měl být přítomen sociální pracovník, pomocník, který pomáhá při manipulaci s koněm a cičitel cvičitel koní.

Pro koho jsou AVK vhodné

Aktivity s využitím koní jsou vhodné pro děti i dospělé. U dětí se jedná o poruchy učení a chování, socializace, děti s tělesným a mentálním postižením, dále oběti šikany, týrání. U dospělých jsou hlavní indikací různé psychické problémy, častými uživateli jsou také lidé vyčerpaní, lidé se syndromem vyhoření nebo hledající smysluplnou a radostnou činnost do svého uspěchaného života. AVK je vhodná aktivita i pro seniory. (ČHS, 2010).

2.4.3 Psychoterapie pomocí koní

Cílem psychoterapie pomocí koní je eliminovat nebo úplně odstranit mentální a psychologické a psychiatrické poruchy. Klient musí mít souhlas nebo doporučení od lékaře. Terapeutická jednotka je vedena psychoterapeutem, psychologem, nebo psychiatrem, může být individuální nebo skupinová. Klient si s koněm vytváří určité vztahy a tím dochází k rozvoji osobnosti, rozvoji vztahů k ostatním osobám. Kůň je díky relativně pasivnímu jednání bez impulzu a velikosti ideálním prostředkem k rozvoji sebevědomí a sebeuvědomování osoby. Práci s koněm si klient zvyšuje sebevědomí a odbourává strach ve tvoření sociálních kontaktů dle výzkumu Pascoe (2015) má tato terapie velice pozitivní účinek pro rozvoj vztahů u dětí s autismem. Při skupinové terapeutické jednotce lze využít benefitů skupiny a to v emoční podpoře, pomoc jiným, sdílení zpětné vazby, sebe projevování aj. (Jiskrová 2010).

Principy a způsoby práce jsou podobné jako u aktivit s využitím koní, s tím rozdílem, že je zde přítomen psycholog, nebo psychiatr, který je za hodinu zodpovědný. PPK probíhá většinou 1× týdně v délce 30–120 minut v intenzitě několika týdnů, často po dobu pobytu v psychiatrické nemocnici. Některé instituce nabízejí i ambulantní formu, kam pacient může dále docházet. Terapie probíhá individuálně, častěji však ve skupině. Pacienti se zapojují do prací okolo koní a ve stáji, učí se je čistit, vodit a jezdit na nich (ČHS 2010).

Realizační tým

1. Klienti-nejčastěji děti s psychickými a sociálními problémy, ale i dospělí a osoby s tělesným i mentálním postižením.
2. Terapeut-v psychoterapii pomocí koní terapeutem je odborný garant - lékař se specializací v oboru psychiatrie nebo klinický psycholog a vedoucí zdravotnický pracovník hiporehabilitace - všeobecná sestra bez odborného dohledu nebo psychiatrická sestra bez odborného dohledu nebo zdravotně-sociální pracovník s kurzem „Léčebně pedagogicko-psychologické ježdění“ pod Masarykovou Univerzitou Brno.
3. Kůň- s licenci pro psychoterapii pomocí koní (ČHS 2010).

2.4.4 Parajezdectví

Parajezdectví je sportovní odvětví hiporehabilitace. Osoba s postižením zde má status jezdcce a setkává s koněm jako se soutěžním partnerem. Používá se zde speciálních kompenzačních pomůcek, které jsou většinou vyráběny na míru, aby vyhovovali jak koni, tak jezdcovi. Parajezdectví se dále dělí dle Mullera (2014) na odvětví dle aktuálních jezdeckých disciplín: paradrezura, parawestern, paravoltiž, paravozatajství, paraparkur. Ale v dnešní době není žádné omezení a fantazii a šikovnosti lidí se meze nekladou, lidé jsou flexibilní a rychle se přizpůsobí a vyrobí pro jakékoliv postižení jakoukoliv kompenzační pomůcku, aby mohl klient s koněm bez větších problémů vybranou aktivitu jezdit.

Výrazně působí na psychiku jedince navazování kontaktů na závodech, které jsou také v dnešní době dobrým integračním prvkem. Dále sebeobjevování a „sebeprojevení“, relaxace, členství ve skupině, pomoc jiným, získávání nových informací a sociálních dovedností (Casková et al., 2010).

Realizační tým

Samozřejmostí je pečlivý výběr a výcvik koně pro potřeby jezdcce, je zapotřebí mít kvalitního trenéra koní, instruktora nebo trenéra dané jezdecké disciplíny, je příznivé mít také konzultanta na dané postižení, který se s klientem radí ohledně pomůcek. U tělesného postižení (TP) konzultuje průběh lekce fyzioterapeut, u mentálního postižení (MP) je konzultantem psycholog, psychiatr nebo psychoterapeut (Casková et al., 2010).

Pro koho je parajezdectví vhodné

Parajezdectví je vhodné pro všechny co mají chuť sportovat. U fyzicky nemocných jezdců je významná simulace chůze ve vzpřímené poloze, zjednodušeně parajezdectví je metoda, která nabízí pacientovi živé protézy.

Pomůcky

Za zmínku stojí určitě výběr, některých pomůcek k parajezdectví, aby mohl jezdec na koni bezpečně jezdit. Používají se různá sedla s opěrkami a vázáním. Například zajímavé jsou sedla s různou modifikací například parawesternové (obr.4) na nichž klient může vyjet i do přírody, nebo paraanglické sedlo (obr. 5).

Obrázek 4. parawesternové sedlo s modifikací
(www.grayscustomsaddlery.com)

Obrázek 5. Paraanglické sedlo s modifikací
(www.farmshow.com)

2.5 Výcvik a specifika koně pro hiporehabilitační činnosti

Nejdůležitější člen týmu v hiporehabilitace je kůň. Jeden kůň smí vykonávat hipoterapii, AVK nebo PPK, měl by však splňovat podmínky a mít na danou aktivitu licenci. Musí být klidné povahy a musí mít tuhle práci rád, pokud tomu tak není, jeho protesty nebo apatie mohou být velmi nebezpečné pro všechny okolo. Navíc, pokud je kůň našťvaný, rozzlobený, bolavý nebo nešťastný, těžko může navodit klidné prostředí pro úspěšnou terapii

nebo lekci. Hiporehabilitační kůň v plném zatížení je starší pěti let. Čím déle svou práci dělá, tím roste jeho hodnota. V hiporehabilitačních střediscích se setkáme i s koňskými veterány, kdy věk přes dvacet let není výjimkou. Výběr koně pro klienta je velice specifický a zahrnuje důležitá kritéria, která musí být vyhovující pro klienta, aby uspokojila jeho potřeby. Koně vybírá pro klienta fyzioterapeut (ČHS, 2010).

Záleží na důležitých faktorech, které musí kůň splňovat pro určitého klienta. Na začátku je třeba zdůraznit, že plemeno koně nehraje při výběru koně roli. Záleží na tvaru a zakřivení hřbetu, stylu chůze, posouzení typu koně, zdravotního stavu, mechaniky pohybu, posouzení stupně ovladatelnosti a povahových vlastností při předvedení na ruce, možnost kontaktu po celém těle, přistoupení k rampě, chování koně během nakládání a sesedání klienta, reakce koně na nečekané podněty z okolního prostředí (Hornáček 2010).

Kůň pro hiporehabilitaci se nejlépe učí formou přirozené komunikace, jak je již zmíněno v první kapitole. Nejvíce používané metody dle Jiskrové (2010):

Horsemanship- přirozené jezdectví jež je založeno na pravidlech výcviku koně ze země, vztah s koněm je založen na vzájemném respektu a má-li jezdec s koněm problém, nebo-li dojde k vzájemnému nepochopení, vyjednávají své problémy ze země jak rovnocenní

Výcvikový program Pata Pareliho- je založen podle výcviku klisny s hříbětem kdy klisna podle tlaku různé intenzity hříbě učí dovednostem, Parelli tyto poznatky zpracoval a vytvořil výcvikový program Sedm her. Tento program je nejzákladnější při výcviku koně pro hiporehabilitace a lze je využít při AVK a PPK (Casková 2010).

Specifické dovednosti představují:

Kontakt na těle - kůň na terapii má být schopen tolerovat kontakt na všech částech svého těla. Během testu se cvičitel a potom osoba, kterou kůň nezná, dotýká koně po celém těle včetně slabin a končetin - rukou, tušírkou, měkkým hadrem.

Ovladatelnost při vodění - kůň je veden cvičitelem na uzdečce s jednoduchým stihlovým udidlem nebo na akupresurní provazové ohlávce, v postroji dle okruhu terapie (madla, sedlo). Kůň veden u hlavy na ruce nebo na dvou lonžích zezadu, hodnotí se plynulost vykročení, ochota podřídít se vedení na ruce, klidné zastavení na povel.

Přistoupení k rampě-kůň prokáže schopnost klidně přistoupit k rampě a klidně na povel stát během manipulace s klientem při tzv. „nakládání“ těžce pohyblivého klienta-ze stoje, z vozíku a to jak z pravé, tak i z levé strany. Zkouška z přistupování k rampě, manipulace s klientem při nakládání a sesedání klienta se provádí u rampy vysoké do 2/3 břicha koně.

Reakce na stresové situace-kůň prokáže dostatečný návyk na nenadálé a neobvyklé podněty - např. na vozík, berle apod. včetně adekvátní odezvy na létající předměty okolo těla, skřeky, na neadekvátní pohyb na hřbetě (Casková, 2010).

3 CÍLE PRÁCE

Cílem práce, je zmapovat a ověřit aktuální stav hiporehabilitačních středisek Olomouckého kraje, pomocí dotazníkové a pozorovací metody. Podmínky, činnost a stav jednotlivých středisek dosud není popsán, součástí bakalářské práce je i tvorba brožury, jakožto informačního materiálu pro klienty SPC. Do práce jsem zahrnula pouze střediska, která jsou dostupná pro klienty SPC Olomouc a Mohelnice.

4 METODIKA

Data získaná z monitoringu bezbariérovosti a přístupů vybraných jezdeckých areálů a hiporehabilitačních středisek byla zaznamenávána do vytvořeného dotazníkového formuláře, který zjišťuje aktuální stav a přístup areálu. Formulář jsme zhotovili s konzultantkou podle základních specifik pro bezbariérovost. Z tohoto formuláře byla vytažena nejpodstatnější data pro klienty SPC a zpracována ve formě informační brožury.

Při výběru jezdeckých areálů a hiporehabilitačních středisek jsme vycházeli z aktuálních dat uveřejněných ke dni 10.11.2016 na webových stránkách a dostupnosti pro klienty z SPC Olomouce a Mohelnice.

4.1 Výběr zkoumaných objektů

Na začátku vyhledávání, jsem našla spousty hiporehabilitačních středisek a soukromníků, kteří hiporehabilitační služby nabízeli. Internetové stránky vypadaly velice lákavě a byly podloženy různými fotografiemi a kontakty. Bohužel více jak polovina středisek již není funkční, a dokonce i ty, které se prezentují na internetových stránkách, schůzku odmítli, protože činnost provádí bez patřičného vzdělání, či podmínek. Naopak ve fungujících stájích a střediscích, byly velice vstřícní a rozhovor a prohlídku poskytli rádi.

Svoji prezentaci na webových stránkách ke dni 10.11.2016 mělo těchto pět nefunkčních středisek:

- ❖ Hiporehabilitace Rhianon Olomouc
- ❖ Horse club Hlubočky
- ❖ Hipocentrum Fortel Olomouc
- ❖ Rekreační stáj Řídeč
- ❖ Němá tvář asistent

Ověřená tři funkční střediska:

- ❖ Ryzáček
- ❖ Hanácký Dvůr
- ❖ Pro dotyk

4.2 Postup práce

Vytvořili jsme dotazníkový formulář zahrnující čtyři důležité oblasti: obecné podmínky na instituci, uživatelskou oblast, prostředky a bezbariérovost a dopravu.

Dvanáctého prosince jsem napsala email nalezeným institucím a požádala je o spolupráci a setkání. Emailem semnou komunikovali čtyři instituce. Tři se semnou sjednali schůzku, jedna oznámila, že již činnost neprovádí. Ostatní instituce jsem třetího dubna kontaktovala telefonicky. Z toho mi tři oznámili, že již činnost nedělají a stránky jsou neplatné, na internetu jsou ale stále dohledatelné.

V první navštívené instituci Ryzáček jsem byla v lednu 2017. V Ryzáčku na mě byly milí a vstřícní, ukázali a popsali mi všechny prostory objektu. Kvůli zasněženým venkovním plochám jsem nemohla udělat adekvátní fotografie, tak se mi ochotně nabídli, že mi fotografie pošlou. Z druhé navštívené instituce Pro dotyk, jsem byla také mile překvapená. Navštívila jsem tuto stáj v březnu 2017. Mají zde krásné a přístupné prostředí pro všechny klienty. Také tu byly velice ochotní a ukázali mi své působiště. Poslední návštěvou byl v dubnu institut Hanácký Dvůr v Polkovicích. Komunikace i vstřícnost byly výborné, areál na mně působil velmi dobře. Poslední komunikující instituce byla neochotná, ale pak už na telefonáty nereagovala.

4.3 Metodika sběru dat a techniky jejich zpracování

Data byla posbírána strukturovanou metodou dotazovací a pozorovací. Po centrech jsem jezdila osobním automobilem. Snímky použité ve fotodokumentaci byly pořízeny mobilním telefonem Huawei II.

4.4 Analýza sběru dat

Informace, jež byly získány při mapování středisek a sepsány do vytvořeného dotazníku, které byly následně zpracovány do formy informační brožury tak, aby byly jasné podstatné informace pro klienty SPC. Do této brožury byly zaznamenávány všechny údaje, které jsou z hlediska bezbariérovosti klíčové.

5 VÝSLEDKY

V následující kapitole je popisován námi vytvořený formulář a dále jsou vypsány jednotlivé zkoumané instituce.

Obecné podmínky a požadavky:
Jaké služby pro klienty nabízíte?
Jaké jsou finanční možnosti? Platí službu pojišťovna, klient si platí sám, či jiné příspěvky?
Kolik koní máte určených k hiporehabilitaci?
Kdo je členy ve vašem týmu jaké licence vlastníte? (trenéři, fyzioterapeuti)

Uživatelská oblast:
Vyžadujete od klientů písemný souhlas lékaře a vstupní vyšetření?
S jakou klientelou máte zkušenosti?
Máte odpovídající zázemí pro klienty?
Kdy je ideální interval rezervace aktivity?

Prostředky a bezbariérovost:
Máte bezbariérový přístup do stáje, jízdárny?
Máte krytou jízdárnu?

Máte speciální pomůcky pro hiporehabilitaci, aktivity s koňmi? Jako jsou například madla, sedlo s úchyty)

Máte zvedák či rampu pro vozík?

Máte bezbariérové sociální zařízení?

Máte zázemí pro klienty?

Doprava:

Jaká je dostupnost dopravy do vašeho centra?

Jezdí sem bezbariérové autobusy, vlaky?

Nachází se v areálu parkoviště?

Je v okolí restaurace, hospoda, občerstvení?

Další:

5.1 RYZÁČEK

Typ orgnizace: Zapsaný spolek, Nestátní nezisková organizace

Kde: Lišnice, Svazek obcí mikroregionu Mohelnicko

Kontakt: Hana Bednaříková- 724865571, fyzio@ryzacek.cz

Podmínky a požadavky na instituci:
Jaké služby pro klienty nabízíte? Aktivity s využití koně, hyporehabilitace, psychoterapie pomocí koně, parajezdeckví, environmentální vzdělávání.
Jaké jsou finanční možnosti? Platí službu pojišťovna, klient si platí sám, či jiné příspěvky? Klient si hradí jednotku sám.
Kolik koní máte určených k hiporehabilitaci, nebo k aktivitám s koňmi? Šest koní k hiporehabilitaci. Osm koní k aktivitám s využití koně, psychoterapii s využitím koní.
Kdo je členy ve vašem týmu jaké licence vlastníte? (trenéři, fyzioterapeuti) Fyzioterapeut, psychoterapeut, speciální pedagog, psycholog, lektor volného času Vodič koní při hiporehabilitaci Hiporehabilitace – jak připravit koně Hiporehabilitace – fyzioterapie s využitím koně Profesionalita regionálních NNO Řízení projektového cyklu Terapeutické možnosti aplikace elastické pásky (kineziotejpu) ve fyzioterapii Dynamic Taping Neurac 1 Fyzioterapie u dysfunkce pánevního dna a inkontinence Shiatsu masáže Cvičitel a vodič koní pro hiporehabilitaci, osvědčení Cvičitel jezdeckví Osvědčení Cvičitel jezdeckví handicapovaných.

Podmínky a požadavky na uživatele:
Vyžadujete od klientů písemný souhlas lékaře a vstupní vyšetření? Ano.
S jakou klientelou máte zkušenosti? Děti, dospělí, SP, ZP, TP, MP.
Máte zázemí pro klienty? Ano, klubovnu, šatnu, sprchy, wc.
Kdy je ideální interval rezervace aktivity? Minimálně 14 dní dopředu.
Prostředky a bezbariérovost:
Máte bezbariérový přístup do stáje, jízdárny? Ano celý areál je plně bezbariérový, komě výběhů pro koně.
Máte krytou jízdárnu? Ano (obr.9).
Máte speciální pomůcky pro hiporehabilitaci, aktivity s koňmi? Jako jsou například madla, sedlo s úchyty..) Ano speciální deky s gelovou výstuží, madla, overbal, polštáře, jeden klient tu má westernové sedlo s opěrkou a uchycovacími pásy, nacvičovacího koně Cyrila (obr. 6), helmy.
Máte zvedák či rampu pro vozík? Máme rampu s nájездem pro vozík (obr.7), z této rampy nastupují všichni lidé co nasedají na koně.
Máte bezbariérové sociální zařízení? Ano.
Doprava:
Jaká je dostupnost dopravy do vašeho centra? Autem, příjezdová cesta až k centru kde je parkoviště.
Jezdí sem bezbariérové autobusy, vlaky? Ne.
Nachází se v areálu parkoviště? Ano.

Je v okolí restaurace, hospoda, občerstvení?

Ve vedlejší vesnici 2 km je obchod, restaurace je v 5 km vzdálené Mohelnici

Další:

V areálu je dětské hřiště, Ortopedický chodník, minifarmička (poník, kohout, králíci, ovečka, koza, čínské prasátko).

Fotodokumentace:

Obrázek 6. Nacvičovací kůň Cyril

Obrázek 7. Nájezdová rampa

Obrázek 8. Centrum Ryzáček

Obrázek 9. Krytá jízdárna

5.2 PRO DOTYK

Typ organizace: Občanské sdružení

Místo: Lesnice, Svazek obcí Zábřežsko

Kontakt: Michaela Drozdová- 776011547, info@prodotyk.cz

Podmínky a požadavky na instituci:
Jaké služby pro klienty nabízíte? Aktivity s využití koně, hipoterapie.
Jaké jsou finanční možnosti? Platí službu pojišťovna, klient si platí sám, či jiné příspěvky? Nadace na konkrétní dítě, sponzoři.
Kolik koní máte určených k hiporehabilitaci, nebo k aktivitám s koňmi? Čtyři koně pro hiporehabilitaci a k aktivitám s využití koně, Jeden poník pro aktivity s využitím koně.
Kdo je členy ve vašem týmu jaké licence vlastníte? (trenéři, fyzioterapeuti) Přirozená komunikace, školení od Piafy, westernové ježdění.

Podmínky a požadavky na uživatele:
Vyžadujete od klientů písemný souhlas lékaře a vstupní vyšetření? Ano.
S jakou klientelou máte zkušenosti? Děti, dospělí, Zrakové postižení, Tělesné postižení, Mentální postižení, DMO, Autismus, Dandy Walker syndrom, Těžké mentální postižení, Epilepsie, Dawnův syndrom.
Jaký je ideální interval rezervace aktivity? Velice individuální přístup ke klientům, momentálně nenabírají nové klienty, ale každý klient má svůj vyhrazený čas v týdnu potvrzený ještě ten den SMS.

Prostředky a bezbariérovost:
Máte bezbariérový přístup do stáje, jízdárny? Ano celý areál je plně bezbariérový, zpevněné plochy.
Máte krytou jízdárnu? Ne, ale po získání financí ji postavíme.
Máte speciální pomůcky pro hiporehabilitaci, aktivity s koňmi? Jako jsou například madla, sedlo s úchyty ..) Ano speciální deky s gelovou výstuží, madla, overbal, polštáře, helmy, luky a šípy, deky.
Máte zvedák či rampu pro vozík? Máme rampu (obr. 10).
Máte bezbariérové sociální zařízení? Ano.
Máte zázemí pro klienty? Není, ale věci si tu mohou odložit.

Doprava:
Jaká je dostupnost dopravy do vašeho centra? Autem, příjezdová cesta až k centru kde je parkoviště.
Jezdí sem bezbariérové autobusy, vlaky? Ne.
Nachází se v areálu parkoviště? Ano.
Je v okolí restaurace, hospoda, občerstvení? Ano .

Další:
V areálu je kruhová jízdárna, a travnatá jízdárna, provádí tu canisterapie a felinoterapie.

Fotodokumentace:

Obrázek 10. Nájezdová rampa

Obrázek 11. Kruhová jízdárna

Obrázek 12. Bezbariérový přístup do stáje

Obrázek 13. Ohrazená jízdárna

5.3 HANÁCKÝ DVŮR POLKOVICE

Typ organizace: Občanské sdružení

Místo: Polkovice, Svazek obcí mikroregionu Střední Haná

Kontakt: Hlavinková, 737 471 127 hipoterapie@hanackydvur.cz

Podmínky a požadavky na instituci:
Jaké služby pro klienty nabízíte? Hipoterapii.
Jaké jsou finanční možnosti? Platí službu pojišťovna, klient si platí sám, či jiné příspěvky? Vlastní prostředky plus příspěvek od organizací, sponzorů.
Kolik koní máte určených k hiporehabilitaci, nebo k aktivitám s koňmi? Dva koně k hiporehabilitaci.
Kdo je členy ve vašem týmu jaké licence vlastníte? (trenéři, fyzioterapeuti) Fyzioterapeut má certifikát o hipoterapii, Vojtovu metodu, Ergoterapeut.

Podmínky a požadavky na uživatele:
Vyžadujete od klientů písemný souhlas lékaře a vstupní vyšetření? Ano.
S jakou klientelou máte zkušenosti? Děti, dospělí, dětská mozková obrna, mentální postižení, Downův syndrom, autismus, skoliozy, ortopedické vady.
Máte zázemí pro klienty? Ano.
Jaký je ideální interval rezervace aktivity? Pracujeme na Jaře a na Podzim.

Prostředky a bezbariérovost:

Máte bezbariérový přístup do stáje, jízdárny?

Ano celý areál je plně bezbariérový.

Máte krytou jízdárnu?

Ano.

Máte speciální pomůcky pro hiporehabilitaci, aktivity s koňmi? Jako jsou například madla, sedlo s úchyty ..)

Ano speciální deky , madla, uchycovací pásy, pultík, helmy.

Máte zvedák či rampu pro vozík?

Máme 2 rampy (obr 14).

Máte bezbariérové sociální zařízení?

Ano.

Doprava:

Jaká je dostupnost dopravy do vašeho centra?

Autem, příjezdová cesta až k centru kde je parkoviště.

Jezdí sem bezbariérové autobusy, vlaky?

Ano.

Nachází se v areálu parkoviště?

Ano.

Je v okolí restaurace, hospoda, občerstvení?

Ano přímo v areálu.

Další:

V areálu je dětské hřiště (obr 15), velká restaurace a možnost bezbariérového ubytování.

Fotodokumentace:

Obrázek 14. Návuk nasedání na koně
z nájezdové rampy

Obrázek 15. bezbariérové dětské
hřiště

6 ZÁVĚRY

Zmapovala jsem aktuální stav jednotlivých institutů, zabírajících se hiporehabilitací v Olomouckém kraji. Došla jsem k závěru, že pouze tři střediska jsou vyhovující, viz. výsledky práce. Vytvořila jsem otevřený dotazník, který zjišťoval jednotlivé aspekty šetření, viz. výsledky. Dále jsem vytvořila informační brožuru pro klienty SPC Olomouc a Mohelnice, která slouží, jako praktický přehled aktivních institutů, zabývajících se danou problematikou v Olomouckém kraji.

8 SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá průzkumem činností a aktivit hiporehabilitačních center v Olomouckém kraji. Na základě vytvořeného dotazníkového formuláře zjišťují služby, podmínky, prostředí a cílové skupiny jednotlivých institucí. Primárním užitečným výsledkem práce je vytvořená brožura, která informuje klienty SPC o aktivních službách hiporehabilitačních institutů.

Seznamuji čtenáře se základními poznatky v oblasti hiporehabilitace: pro koho je hiporehabilitace vhodná, jaké přináší pozitivní účinky jak po tělesné, tak i po duševní stránce, základní rozdělení hiporehabilitace, historie a v neposlední řadě i výcvikem koní a jejich přípravou pro klienty.

8 SUMMARY

The bachelor thesis deals with the survey of activities and activities of hiporehabilitation centers in the Olomouc Region. Based on the generated questionnaire, I find the services, conditions, environment and target groups of each institution. The primary useful work result is a brochure that informs SPC clients about the active services of hiporehabilitation institutes.

I introduce the reader with the basic knowledge of hiporehabilitation: for whom hiporehabilitation is appropriate, which brings positive effects both physically and mentally, basic division of hiporehabilitation, history and last but not least training of horses and their preparation for clients.

REFERENČNÍ SEZNAM

- Casková, V. (2010). *Léčba koňmi: požadavky na hiporehabilitační koně v ČR*. Retrived from from the World Wide Web: [Http://www.equichannel.cz/lecba-konmi-33-pozadavky-na-hiporehabilitacni-kone-v-Cr](http://www.equichannel.cz/lecba-konmi-33-pozadavky-na-hiporehabilitacni-kone-v-Cr).
- Hornáček, K., Hollý, K., Kafková, A., & Páleníková, Anna. (2010). *Hipoterapia-Hipporehabilitácia*. Slovensko: Ševt.
- Holly, K., Hornáček, K. (2005). *Hipoterapie- Léčba pomocí koně*. Ostrava: Montanex, a. s.
- Ješina, O., Hamřík, Z., et al. (2011). *Podpora aplikovaných pohybových aktivit v kontextu volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Jiskrová, I., Casková, V., & Dvořáková T. (2010). *Hiporehabilitace*. Brno: Mendelova Univerzita.
- Lantelme, V. (2009). *Léčba koňmi: 2. Rozvoj hiporehabilitace ve světě*. Retrived from the World Wide Web:<http://www.equichannel.cz/lecba-konmi-2-rozvoj-hiporehabilitace-ve-svete>.
- Lantelme, V. (2010). *Koniny - aneb co by se mělo v učebnicích opravit*. Retrived from the World Wide Web: <http://www.equichannel.cz/lecba-konmi-2-rozvoj-hiporehabilitace-ve-svete>.
- Lundquist Wanneberg, P. (2014). *Disability, Riding, and Identity: A Qualitative Study on the Influence of Riding on the Identity Construction of People with Disabilities*. *International Journal Of Disability, Development & Education*, 61(1), 67-79. doi:10.1080/1034912X.2014.878543
- Muller, O. & kol. (2014). *Terapie ve speciální pedagogice 2*. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a. s.
- Pascoe, E. (2015). *Therapeutic Riding Study*. *Practical Horseman*, 43(12), 92-93.
- Pipeková, J., Vítková, M., (2000). *Terapie ve speciální terapeutické péči*. Brno: Paido.
- Podrábská, J., Vlachová, M., Vávrová, (1996). *Povídání o hipoterapii*. Vyškov: Sdružení pro pomoc zdravotně postiženým PIAFA Vyškov.

Véle, F. (2009). 8. Konference o hiporehabilitaci. Praha: Česká Hiporehabilitační společnost.

Velemínský, M. et al. (2007). *Zooterapie ve světě objektivních poznatků*. České Budějovice: DONA s.r.o.

Česká Hiporehabilitační společnost, (2014). *HIPO-rehabilitace*. Brno: Česká Hiporehabilitační společnost.

10. PŘÍLOHY

Příloha č.1: Informační leták

HIPOREHABILITAČNÍ CENTRA

Hiporehabilitace je pojem, slučující postižení a aktivity s koňmi: Aktivity s využitím koní- přiblížení se k přírodě a zlepšení vztahu ke zvířatům pomocí koní.

Parajezdectví-sportovní a rekreační jízda na koni. Hipoterapie-terapie se zaměřuje hlavně na odstranění nebo minimalizaci příznaků nemoci i postižení. Psychoterapie pomocí koní- získávání nové identity, zlepšení sociálních vztahů pomocí koní s odborným lékařem.

Aktivní činnost pro rok 2017 provádí tyto instituce:

Ryzáček

Kde: Lišnice (Mohelnice)

Služby: aktivity s využitím koně, hipoterapie, parajezdectví, psychoterapie pomocí koní

Vybavení: bezbariérové šatny, wc, sprchy, klubovna, nájezdová rampa, krytá i venkovní jízďárna, dětské hřiště, minifarma (poník, kohout, prasátko, koza, ovečka, králíci)

Realizační tým: ano

Provoz: od jara do podzimu

Kontakt: Bednařiková Hana 724 865 571

Hiporehabilitace Hanácký Dvůr

Kde: Polkovice (Střední Haná)

Služby: hipoterapie

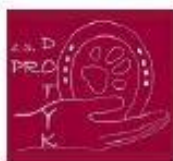
Vybavení: nájezdová rampa, bezbariérová restaurace, dětské hřiště, zastřešená jízďárna, bezbariérové ubytování

Realizační tým: ano

Provoz: dle počasí, pouze jaro, a podzim

Kontakt: Hlavinková 737 471 127

ProDotyk

Kde: Lesnice 210 (Mohelnice)

Služby: hipoterapie, canisterapie, felinoterapie

Vybavení: nájezdová rampa, venkovní jízďárna, kruhová jízďárna

Realizační tým: ano

Provoz: od jara do podzimu

Kontakt: Michalea Drozdová 776 011 547